

दा० रा०

॥ २ ॥

श्रुत्वेति एतदुक्तप्रश्नजातं ॥ त्रिलोकज्ञः भूर्भुवःस्वलोकलक्षणान् त्र्यवयवलोकान् तत्रत्यवृत्तांतं जानातीत्यर्थः ॥ एवं च द्विगुत्वाभावान्नडीप् ॥ नारदः वाल्मीकेः एतद्वचः श्रुत्वा श्रूयतामिति च आमंत्र्य एकाग्र्यसिद्धये अभिमुखीकृत्य स्वगतस्यार्थस्य चिरं प्रतिपिपादयिषितस्य जिज्ञासुलाभेन प्रहृष्टो भूत्वा वक्ष्यमाणं वाक्यमब्रवीत् ॥ ६ ॥ वहव इति ॥ येवहवो गुणास्त्वया कीर्तिताः ते एकत्र प्राकृतपुरुषमात्रे दुर्लभा एव ॥ चः पादपूरणे ॥ अथापि हे मुने यत्सैर्युक्तः ॥ तं बुध्वा स्मृत्वा अहं वक्ष्यामि तादृशो नरः श्रूयतां ॥ प्राप्तकाले लोढुं ॥ तस्य श्रवणं ते प्राप्तकालमित्यर्थः ॥ ७ ॥ इक्ष्वाकिति ॥ इक्ष्वाकुवंशात्प्रभवः आविर्भावो यस्य स तथा ॥ रामो नाम राम इति नाम्ना प्रसिद्धः जनैश्च श्रुतः अस्ति तस्मिन्नेव एकत्र सर्वैस्त्वत्पृष्टगुणा अन्ये च गुणा इति शेषः ॥ तच्चेदं यौगिकं नाम रमंते योगिनोऽस्मिन् ॥ यद्वा रमयति स्वकानि तियोगस्य प्रदर्शनात् ॥ तत्रांत्ये नारकपुरुषादिवदन्येषामपि दृश्यत इति दीर्घः ॥ तानेव गुणानाह ॥ नियतात्मा निगृहीतांतःकरणः ॥ वीर्यं व्याख्यातं ॥ धृतिः कांतिः ॥ आपत्संपदोरविकृतिश्चित्तस्य धृतिः तद्वान् ॥ वशी जिता शेषवहिरिन्द्रि

श्रुत्वा चैत त्रिलोकज्ञो वाल्मीकेर्नारदो वचः ॥ श्रूयतामिति च आमंत्र्य प्रहृष्टो वाक्यमब्रवीत् ॥ ६ ॥ वहवो दुर्लभाश्चैव ये त्वया कीर्तिता गुणाः ॥ मुने वक्ष्याम्यहं बुध्वा तैर्युक्तः श्रूयतां नरः ॥ ७ ॥ इक्ष्वाकुवंशप्रभवो रामो नाम जनैः श्रुतः ॥ नियतात्मा महावीर्यो धृतिमान् धृतिमान्वशी ॥ ८ ॥ बुद्धिमान् नीतिमान् वाग्मी श्रीमांश्च त्रुनिवर्हणः ॥ विपुलांसो महाबाहुः कंबुग्रीवो महाहनुः ॥ ९ ॥ यः ॥ ८ ॥ बुद्धिमानिति प्रशस्त

बुद्धिः ॥ बुद्धेः प्राशस्त्यं च सकं दृहीता विस्मरणावापो द्वापादिशक्तिमत्त्वं ॥ सर्वत्र प्रशंसादौ मतुप् ॥ नीतिः कामंदकादिप्रसिद्धं राजनीतिः तद्वान् तज्ज्ञाता ॥ वाग्मी प्रशस्तवाक् ॥ श्रीमान्सर्वातिशायिशोभैश्वर्यादियुक्तः ॥ यद्वा ऋचः सामानियजूंश्चपि साहि श्रीरमृतासतामित्युक्तं श्रौतं श्रीमान् ॥ शत्रूणां बाह्यांतराणां निवर्हणः नाशकर्ता ॥ बाहुलकात् कर्तरिल्युट् ॥ विपुलांस इत्यादिना सामुद्रिकलक्षणं कथ्यते ॥ विपुलौ मांसलो न्तौ अंसौ भुजशिरसीयस्य सः ॥ स्कंधो भुजशिरोऽसौ इति कोशः ॥ अस्य सुलक्षणत्वं च वररुचिनोक्तं ॥ कक्षः कुक्षिश्च वक्षश्च घ्राणस्कंधौ ललाटिका ॥ सर्वभूतेषु निर्दिष्टा उन्नतास्ते सुखप्रदा इति ॥ महाबाहुः आन्महत इत्यात्वं ॥ शिरोललाटश्रवणे ग्रीवा वक्षश्च हस्तथा ॥ उदरं पणिपादं च पृष्ठं दशमहस्तुखमिति ब्राह्मे अस्य सुलक्षणत्वमुक्तं ॥ कंबुग्रीवः कंबुवतूरेखा त्रयविशिष्टग्रीवः ॥ महाहनुः मांसलकपोलापरभागः ॥ पूर्णमांसलहनुस्तु भूपतिः इति संहिता ॥ ९ ॥

वा० कां०

॥ २ ॥